

Ki mit tud — a tudományokból

A hatékonyság és a minőség fogalmát nemcsak gazdaságpolitikai témákról szólva használják gyakran; egy idő óta „begyűrűzött” a szóhasználat a közművelődés területére is. Kulturális életünk fejlődésének bizonyos szintjét jelzi, hogy a szakemberek immár szabadultak a számok bűvöletéből. Manapság az ismeretterjesztés eredményeit is kevésbé a mennyiségi mutatókkal mérik; az előadások meg a résztvevők számánál többet jelent a hozzáértőknek, ha a színvonalat — a közvetített tudásanyag, illetve a közvetítés módozatainak korszerűségét — értékelhetik.

A TIT Szeged városi szervezetének most elkészült, idei munkatervében aláhúzták a célok között a tartalmasabb ismeretterjesztő munkáról, a színvonal emeléséről szóló passzusokat. És persze azokat az utakat-módokat, amelyekkel e célhoz lehet eljutni. Közülük van az előadók jobb felkészítése a dolgukra, arra, hogy a tudomány új és új produktumait az éppen megfelelő, sajátos módszerekkel és eszközökkel segítsék elsajátítani. Kinek? Mindenkinek, akiben él az érdeklődés, de az ismeretterjesztők legfontosabb közönsége továbbra is: a fiatalok és a munkások. Az eddigi tapasztalatok mutatták az irányt a legjobb ismeretterjesztő formák megválasztásához. A tervben nem véletlenül szerepel, hogy szaporítani kívánják a szabadegyetemek, a tudomány-baráti körök és a tanfolyamok számát, szélesíteni hatókörüket a városban. Ezek a formák közkedveltek, a leginkább célravezetők.

A tudomány-baráti körökben például azonos érdeklődésű emberek alakítják a sokat emlegetett „kisközösségeket”, a hobbis „révén” barátok között ismerkednek egy-egy tudományággal. Az évek óta jól működők — a kis matematikusok baráti köre, a hangszerek-klubja, az ország-világjárók baráti köre — mellé megszervezik az idén a könyvbarátok klubját is. A munkatervi „előzetes” szerint a gyűjtők, az olvasók fóruma lesz a klub, ahol a könyvszeret, az irodalomtudomány témáiról hallhatnak.

Továbbfejlesztik ebben az évben a tanfolyamokat, az ismeretterjesztésnek ezeket a korszerű, fontos formáit. Az általános iskolai, valamint egyetemi-főiskolai felvételre előkészítő tanfolyamok mellett különös jelentőségűek van az üzemekben szervezett szakmunkásvizsgára felkészítő tanfolyamoknak. Az eddigi eredményekről csak egyetlen szám: az utóbbi három év alatt 940-en szereztek bizonyítványt — a TIT 27 szakmában indított 160 óras tanfolyamainak segítségével. Tavaly kiegészítették ezeket az úgynevezett ismeretfelújító, szakmunkás-továbbképző tanfolyamokkal, melyeket most ismét megszerveztek. Soroljunk a teljesség igénye nélkül néhány üzemet is, ahol sikeres kurzusok voltak eddig: gumigyár, ruhagyár, és Ikarus szegedi gyáregysége, sütőipari vállalat, ecset- és seprőgyár. A közeljövőben induló — jobb szó híján — szónokképző tanfolyamon segíteni szeretnének a nyelvészek azoknak az előadóknak, akik nap mint nap nyilvánosság előtt szólalnak meg. Ugyancsak újdonság az a

még neves — fórum, amelyről a város neves tudósai, kutatói, a tudományos intézetek vezetői ismertetik majd meg saját kutatásaik és intézetük munkájának eredményeit, a várhatóan nagy számú érdeklődővel.

Bővül a szabadegyetemek köre is. Néhány nap múlva lesz az új, molekuláris biológiai sorozat első előadása. A szabadegyetemek (továbbra is „él”) a vallástörténeti, a fotótechnikai, az irodalmi, a nemrég kezdődött üzemtörténeti sorozat) témáinak összeállításában és az ismeretanyag közvetítésében is országlánrészt vállalnak a felsőoktatási intézmények szakemberei. A főiskolán, a természettudományi és a bölcsészkaron működő TIT-szervezetek révén kiszélesült együttműködés szintén szép példája annak, hogyan lehet az itt összpontosult szellemi erőket városnyi közművelődésben használni. Ezeknek a TIT-szervezeteknek a tagjai, főis-

kolások és egyetemisták az idén is folytatják tanácsítómogatással végzett munkájukat a szegedi ifjúsági klubokban. Segítségükkel eddig is sok olyan fiatal vált az ismeretterjesztők hallgatójává, akiket korábban nem sikerült erre készíteni.

Végül címszavakban néhány, a munkatervben szereplő téma, amelyekről a TIT városi elnöksége tárgyal majd: az ifjúsági ismeretterjesztés helyzete; a városi szervezet részvétele a szakmunkásképzésben és továbbképzésben; hogyan segíti a közgazdasági, műszaki és mezőgazdasági ismeretterjesztés az ötéves terv célkitűzéseit; az egyetemi és az üzemi KISZ-szervezetek működése. Mindezek az év folyamán elvégzendő helyzetfelmérések — alapjául a soron következő munkatervnek.

S. E.

Baranyai László zongoraestje

Zenei naptár

Bár közülünk való, illik bemutatni: sokan mit sem sejtettek a filharmonia szerdai zongoraestjén, hogy a szólista, Baranyai László nem is olyan régen a szegedi konzervatórium növendéke volt. Hátulgonbolos kisdíakként, tehetségkutató akcióval került ide Dorozsmáról, úgy fújta be a szél, mint szikes talajok fölött elzúgván/szárítja a földet: roppant sebességgel, keményen, nyitottan.

Máig sem tudom, ipszilonnal vagy pontos ível írja a nevét (a műsorfüzet mindkét változatban megkockáztatja), arra azonban élénken emlékezem, fogékonysága maga volt az ősi, akkor még naiv természetesség: hihetetlenül gyorsan mindent akart játszani. És játszott is, síheder hévvel. Wallstein-szonátát Beethovenról, g-moll balladát Chopintól, nagylegényű műveket rakattra, ahová mások nagysókára is csak precíz stúdiócsigalépcsőin hágnak föl szent borbálommal, ő meg pimasz bátorsággal egész lépcsősorokat szökölt át. Varju Irma tanári leckéit Ungár Imre teljesítette ki a főiskolán, s a diploma után — jóllehet, több nemzetközi versenyen igazolta kivételes tehetségét — egy időre szem elől tévesztették. Pedig aközben megjárta Neuhäuser professzor moszkvai kurzusát, ami tudvalevően önmagában véve sem akármilyen ajánlólevél. Az alig harmincon túli fiatalember mostanára keresett pianistája a hazai és külföldi pódiumoknak, stílszerű tehát, ha szűkebb patriájában is helyet kapott a filharmoniai programban.

Romániai zenekari koncertről jövet — ahol Schumann-versenyművet játszott — szólosten mutatkozott be a Tisza Szálló nagytermében: Mozarttal, Schuberttel, Chopinnal. Mozart D-dúr szonátájának (K. 311.) szélső tételén még érezni lehetett a „hazai pálya hátrányainak” lelki gyötrelmeit, legalábbis a hátszót tempókon, melyek általában az elfogódottság számlájára írhatóak. Ugyanakkor már itt is nyilvánvalónak tűnt: Baranyai László játékaának meggyőző érénye a világos, tiszta, póztalan értelmezés, az érzelmektől nem mentes logika és a zene logikájában ki nem csorbuló érzelmi gazdagság, egyszerűen a

felfogás korszerűsége. Schubert hatyudalában, a c-moll szonátában pedig valóságos remekelt a fiatal művész. A hangvétel költő szárnyalása, nemes egyszerűsége, a mű lírájának fájdalma és finomsága Baranyai azon képességeiről győzte meg hallgatóit, melyek előadóművészeknél a legrokonszenvesebbek: az alázat őszinteségéről és a szuggesztivitásról. A

műsor második részében hallott 24 Chopin-prelűdben mindehhez föltálatla még a kis zenei formák érzékeny és briliáns felépítésének ritka készségét is.

Baranyai László a fiatal — és különleges rangú — hazai zongoristanemzedék ígéretes tehetsége, akit a szegedi koncertközönség szívesen hall viszont, mielőbb.

Nikolényi István

Tessék választani!

Hagyományos téli könnyűzenei hangverseny

A tánczene végigkíséri mindennapjainkat, valamilyen formában mindenki hallgatja — nem mindegy tehát, hogy milyenek a magyar slágerek. A rádió immár hagyományos székesfehérvári, téli könnyűzenei bemutatójának címváltozása tartalmi változással is járt az utóbbi években. A mindenáron külföldieskedő, magyarul rendkívül prózai jelentésű Made in Hungary-ról a jól hangzó, harsány, jó kedvű vásárok hangulatát idéző Tessék választani! címmel az idén a dalok színvonalát is megfelelt a közönség várakozásainak. A közelmúlt sokszínű slágertermésének java került a nyilvánosság elé a Vörösmarty Színházban, az előadás hangfelvételét pedig hétfőn este — a leg-hallgatottabb műsoridőben — hallhattuk. A dallamos, lassú vagy pergő ritmusú, gyors számok kedvelői egyaránt találhattak izlésüknek megfelelő dalt az összeállításban.

Előre aligha lehet megmondani, hogy a húsz új szám közül melyik lesz valóban sláger. Valószínű azonban, hogy a közönség, illetve a hivatásosokból és

nem szakmabeliekből alakult zsűri által kiválasztott dalok szívesen fogadott percek lesznek a rádió tánczenei műsorainak.

A közönség előadói díját kiemelkedő sikerrel nyerte Koós János. Hangulatosan, temperamentumosan adta elő az egykori szegedi Bakos Géza és Szenes Iván Ez a dal, az a dal című szerzeményét, sikerült muzsikájú, könnyed szövegű számot, melyet bizonyára még sokat fogunk hallani.

A zsűri első díját Havasi Viktor és Szenes Iván (Ez leszek...), valamint Novai Gábor, Miklós Tibor dala (Boldog napok) kapta. Az előbbi Cserháti Zsuzsa, az utóbbi Bódi Magdi és együttese vitte sikerre. Díjat kapott Demjén Ferenc dala (Ne sűrj), Katona Klári és Wolf Péter, Fülöp Kálmán száma (Sajnálom, nem té vagy az első...) Korda György előadásában.

A sikeres összeállítás műsorvezetője Mednyánszky Ági, zenei rendezője Bágya András, körütekintő szerkesztője Bolba Lajos volt.

Mező Ferenc

Árhullám a folyókon

A vízügyi előrejelzés szerint a Körösön és a Maroson kisebb árhullám levonulása várható, melynek következtében a Tisza és a Maros valószínűleg kilép medréből, és elönti a hullámteret. Ezért a hullámtéri mezőgazdaságilag művelt és üdülőterületekről az ott tárolt javakat kívánatos biztonságba helyezni.

Megemlékezések

A szovjet hadsereg 60 éves

Internacionalista kapcsolatainkra, az 1917-es, 1919-es forradalmi harcokban vállalt közösségre, a Vörös Hadsereg soraiban harcoló magyar katonákra, a szovjet hadsereg megalakítására, a Varsói Szerződés fegyverbarátságára emlékeznek a napokban és az elkövetkező hetekben a Magyar Néphadsereg alakulatainál, helyőrségeinél, intézményeiben rendezett ünnepeken. A Szovjet Hadsereg és Haditengerészeti flotta születésének 60. évfordulója alkalmából a Hadtörténelmi Intézetben, február 17-én tudományos ülésen méltatják a szovjet hadsereg történelmi szerepét az emberi haladás, a béke ügyének szolgálatában. Február 20-án a Vígyszínházban rendezik meg a Magyar Néphadsereg központi ünnepségét, ugyanezen a napon a Hadtörténelmi Múzeumban nyitják meg „A szovjet hadsereg 60 éve” kiállítást. Február 23-án megkoszorúzzák a Szabadság téri szovjet hősi emlékművet és a Gellért-hegyi Felszabadulási Emlékművet.

Január közepétől hadseregszerte megkezdődtek a szovjet-magyar katonalálkozók, „apaszaltalacserek”, közös kulturális és sportrendezvények, amelyek a katonafiatalok együtt emlékeznek a hat évüzedre.

Újabb múzeum

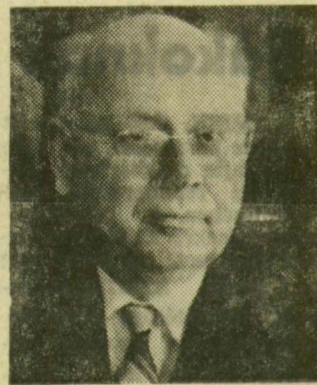
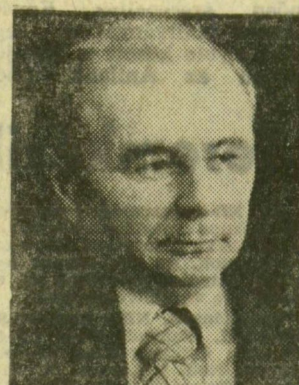
Felújítják és átalakítják Székesfehérvárott a hajdani megyeháza műemléképületét. A történelmi oelváros patinás házában várostörténeti és munkaszociális múzeumot rendeznek be. A volt megyeházában újabb képtárat is nyitnak.

Kitüntették népi ellenőrök

Csongrád megyei népi ellenőrököt tüntettek ki a hét elején, Szegeden rendezett ünnepségen. Okot mutattuk be szerdai és csütörtöki lapunkban, ma folytatjuk — s zárjuk — a sort: Mari Sándor, a makói járási-városi, Sövényházi László, a szentesi járási-városi, Mátyás István és Dénes József, a hódmezővásárhelyi NEB tagjai is megkapták a Kiváló Népi Ellenőr kitüntetést.

Mari Sándor

Sövényházi László

— Volt, amikor háromszor, volt, amikor négyszer voltak be vizsgálatba egy év alatt. Ugye, immár húsz éve. Szinte el se hiszem, milyen gyorsan telik az idő. A családom tudomásul vette, hogy néha nyolc-tíz napig mást csinállok, mint szoktam. Most a csanádpalotai Szabadság Tsz-ben vagyunk főkönyvelő. Ottani munkámba beépíthetem a jó ötleteket és igyekszem elkerülni a hibákat, amelyeket mint népi ellenőr tapasztalok. Ezt a megbízást nem az érdemekért teljesít az ember, s hogy a NEB megalakulásának 20. évfordulóján kitüntetés a munka jutalma, megerősíti bennem az érzést: számítnak rám a munkahelyemen kívül is, szükség van a tapasztalataimra, ismereteimre a népi ellenőrzésben is.

— A csongrádi Tisza Bútoripari Vállalatnál dolgoztam akkor, amikor felkérték népi ellenőrnek. Abban a pillanatban igazt mondtam. Bár most kézdehetném. Pedig volt ennyi idő alatt jóban is, rosszban is részem. Amikor indultunk, teljesen ismeretlen munka volt, hogy úgy mondjam, nem volt kitől tanulni, nem voltak tapasztalatok. Úgy érzem, mégis sikerült. S lám, itt ez a szép jelvény. Más tapasztalok a mostani vizsgálatokkor, mint kezdetben, ugyanis manapság szinte várnak bennünket, látják a segítő szándékot. A mozaikból álló államunkban dolgozom, belső revizor és üzemszervező vagyok.

Mátyás István

Dénes József

— Jó érzés visszaemlékezni arra az időre, amikor kezdtek. Úgy érzem, a háttérben, a hátunk mögött mindig a dolgozók álltak. Ők várták munkánk eredményét. Öröm segíteni másokon, talán már el is várják az embereket, hogy ott legyünk, ahol valami hiba adódik. Voltak rázós ügyeink is. Ezekkel előző vizsgálatok Hódmezővásárhelyen a lakásépítés helyzetét. A kivitelezés problémáira, az építkezés hiányosságaira hívtuk fel a figyelmet. Amit azóta megszüntettek, az is eredmény, de úgy volna jó, ha már nem lenne fellelhető egy hiba sem. 1945 óta vagyok párttag. 1954-ben kormánykitüntetés, 1972-ben miniszteri dicséretet kaptam. Az Alföldi Porcelángyár személyzeti osztályvezetője vagyok.

— A párttitkárunk „avatott be”, azt mondta, a becsületes munkám alapján. Körülbelül száz vizsgálatban vettem részt, hat munkaerőismerést, egyszer jutalomüdülést is kaptam, két éve pedig a KNEB emléklapját kaptam. Sose bántam meg, hogy a közönségtől dolgoztam. Engem az bántott, ha viszik a közöst, mivel a közérdekű bejelentések területén dolgoztam. Talán a legemlékezetesebb a hódmezővásárhelyi ifjúsági nevelőthorban végzett vizsgálatunk. Hangulatos kezelték a társasalmi tulajdönt, és egy kicsit nekünk is köszönhető, hogy a helyzet most másként áll. Ezzel a nyugdíjban vagyok, előtte a hódmezővásárhelyi porcelángyárban voltam szállításvezető.

Majoros Tibor